

Tarkistettu maaliskuussa 2024

Taustamuistio neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2003 20 artiklan 4 kohdan nojalla määrättävistä tarkastuksista

Tämä muistio on laadittu ainoastaan informointitarkoituksiin, eikä se rajoita Euroopan komission tutkintavaltuuksien muodollista tulkintaa.

- (1) Yrityksillä ⁽¹⁾ on lakisääteinen velvollisuus suostua tarkastukseen, jonka komissio on päätöksellään neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2003 20 artiklan 4 kohdan nojalla määrännyt. Virkamiehet ja muut mukana olevat henkilöt, jotka komissio on valtuuttanut tekemään tarkastuksen, (eli 'tarkastajat'), nimetään kirjallisilla valtuutuksilla. Tarkastajien on kunkin todistettava henkilöllisyytensä.
- (2) Tarkastajia ei voida vaatia kertomaan lisää päätöksessä määritetystä tarkastuksen kohteesta tai perustelemaan päätöstä millään tavoin. He voivat kuitenkin selventää menettelyllisiä seikkoja, jotka koskevat esimerkiksi luottamuksellisuutta tai henkilötietoja, sekä mahdollisia seurauksia, joita aiheutuisi tarkastuksesta kieltäytymisestä.
- (3) Yritykselle annetaan oikeaksi todistettu jäljennös päätöksestä. Päätöksestä annettavalla saantitodistuksella ainoastaan todistetaan päätöksen toimittaminen vastaanottajalle, eikä sen allekirjoittamista voida tulkita vastaanottajan suostumiseksi tarkastukseen.
- (4) Tarkastajilla on asetuksen (EY) N:o 1/2003 20 artiklan 2 kohdan nojalla oikeus
  - (a) päästä yrityksen kaikkiin tiloihin, sen kaikille alueille ja sen kaikkiin kulkuneuvoihin,
  - (b) tutkia kirjanpitoa ja kaikkia muita liikeasiakirjoja riippumatta siitä, missä muodossa ne on tallennettu,
  - (c) ottaa tai saada missä tahansa muodossa jäljennöksiä ja otteita kirjanpidosta tai asiakirjoista,
  - (d) sinetöidä kaikki yrityksen tilat ja kirjanpito tai asiakirjat siksi ajaksi ja siltä osin kuin on tarpeen tarkastuksen suorittamiseksi ja
  - (e) pyytää keneltä tahansa yrityksen edustajalta tai henkilöstön jäseneltä tarkastuksen kohteeseen liittyviä selvityksiä tosiseikoista ja asiakirjoista ja tallentaa saamansa vastaukset.

⁽¹⁾ Tässä muistiossa ilmaisulla 'yritys' tarkoitetaan sekä yrityksiä että yritysten yhteenliittymiä.

- (5) Sen jäsenvaltion kilpailuviranomaisen valtuuttamalla tai nimittämällä virkamiehillä tai muilla mukana olevilla henkilöillä, jonka alueella tarkastus tehdään, on oikeus avustaa tarkastajia aktiivisesti heidän tehtävänsä suorittamisessa. Tätä tarkoitusta varten heillä on samat asetuksen (EY) N:o 1/2003 20 artiklan 2 kohdan mukaiset toimivaltuudet kuin tarkastajilla (ks. kappale 4 edellä).
- (6) Yritys voi tarkastuksen aikana **konsultoida ulkopuolista lainopillista neuvonantajaa**. Tällaisen lainopillisen neuvonantajan läsnäolo tarkastuskohteessa ei kuitenkaan ole edellytys tarkastuksen laillisuudelle. Tarkastajat voivat tulla tiloihin, antaa tiedoksi päätöksen tarkastuksen määrittämisestä ja asettautua valitsemiinsa toimistotiloihin odottamatta, että yritys on konsultoinut lainopillista neuvonantajaa. Joka tapauksessa tarkastajat hyväksyvät ainoastaan lyhyen viivytyksen, jonka aikana yritys voi konsultoida lainopillista neuvonantajaansa, ennen kuin he aloittavat kirjanpidon ja muiden liiketoimintaa koskevien asiakirjojen tutkimisen, jäljennösten tai otteiden ottamisen kyseisistä asiakirjoista, liiketilojen ja kirjanpidon tai asiakirjojen sinetöimisen tarvittaessa tai suullisten selvitysten pyytämisen. Tällaiset viivästyksykset on rajoitettava mahdollisimman lyhyiksi.
- (7) Jos yrityksen edustaja tai henkilöstön jäsen antaa komission asetuksen (EY) N:o 773/2004 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti tarkastajien pyynnöstä paikan päällä **suullisia selvityksiä** tarkastuksen kohteeseen liittyvistä tosiseikoista tai asiakirjoista, selvitykset voidaan tallentaa mihin tahansa muotoon. Asetuksen (EY) N:o 773/2004 4 artiklan 2 kohdan mukaisesti tällaisesta tallenteesta annetaan tarkastuksen jälkeen asianomaiselle yritykselle kopio.
- (8) Jos yritys ei ole tai ei ollut valtuuttanut kuultua yrityksen henkilöstön jäsentä antamaan selvityksiä yrityksen puolesta, komissio asettaa määräajan, jonka kuluessa yritys voi ilmoittaa komissiolle mahdolliset oikaisut, muutokset tai täydennykset kyseisen henkilöstönsä jäsenen esittämiin selvityksiin. Oikaisut, muutokset tai täydennykset lisätään tarkastuksen aikana tallennettuihin selvityksiin.
- (9) Tarkastajilla on oikeus tutkia kaikkia liiketoimintaa koskevia kirjanpitokirjoja ja muita asiakirjoja niiden tallennustavasta riippumatta ja ottaa missä tahansa muodossa kopioita ja otteita näistä kirjanpitokirjoista ja muista asiakirjoista. Tämä koskee myös sähköisessä muodossa olevien tietojen tutkimista ja niiden jäljentämistä sähköisessä muodossa tai paperikopiona. Yrityksen edustajilla on oikeus tarkkailla tarkastajien toimia puuttumatta kuitenkaan näiden työhön.
- (10) Tarkastajat voivat tutkia yrityksen tietotekniikkajärjestelmiä (esim. pilvipalvelut, palvelimet, pöytätietokoneet, kannettavat tietokoneet, tabletit ja muut mobiililaitteet) ja kaikkia tallennusvälineitä (esim. ulkoiset tallennuslaitteet, varmuusnauhat, USB-muistitikut, CD-ROM-levyt, DVD-levyt). Tämä koskee myös tiloissa olevia yksityisiä laitteita ja tallennusvälineitä, joita käytetään ammatillisiin tarkoituksiin (ns. BYOD-käytännön (*Bring Your Own Device*) mukaisesti). Tätä varten tarkastajat voivat käyttää mitä tahansa yrityksen tietojärjestelmien ja infrastruktuurin sisäänrakennettua toimintoa. He voivat myös käyttää omia erityisohjelmistojaan ja/tai -laitteitaan (eli 'forensiikkatyökaluja'). Näiden forensiikkatyökalujen avulla komissio voi asetuksen (EY) N:o 1/2003 20 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti tutkia yrityksen järjestelmät ja tiedot varsinkin ottamalla autenttisia kopioita datasta, myös poistamisen jälkeen

palautetusta datasta, ja tehdä hakuja tällaiseen kopioituun dataan puuttumatta yritysten järjestelmien ja tietojen eheyteen.

- (11) Yrityksellä on velvollisuus tehdä kaikilta osin ja aktiivisesti yhteistyötä tarkastajien kanssa. Tämä tarkoittaa, että yritystä voidaan vaatia osoittamaan edustajia tai henkilöstön jäseniä avustamaan tarkastajia. Tämä ei koske ainoastaan velvollisuutta antaa selvityksiä yrityksen organisaatiosta ja sen tietotekniikkaympäristöstä, vaan myös velvollisuutta toteuttaa tiettyjä toimintoja, kuten suorittaa tietojärjestelmissä tiettyjä komentoja informaation keräämiseksi, hyödyntää sisäänrakennettuja säilytysuojatoimintoja (ns. *litigation hold* -toiminnot), lukita tilapäisesti yksittäisiä käyttäjätilejä, irrottaa tietokoneita tilapäisesti verkosta, poistaa ja liittää uudelleen tietokoneiden tallennusasetuksia sekä antaa apua toiminnoissa, jotka edellyttävät järjestelmän pääkäyttäjän oikeuksia. Tällaisten toimenpiteiden yhteydessä yritys ei saa mitenkään haitata toimintaa, ja on yrityksen vastuulla informoida kyseisiä työntekijöitään asianmukaisesti. Tarkastajat voivat pyytää saada käyttää yrityksen laitteita (esim. tallennusvälineitä, USB-tikkuja, liitäntäkaapeleita, skannereita, tulostimia, näyttöjä), mutta heitä ei voida velvoittaa käyttämään yrityksen laitteita. Tarkastuksen kohteena olevan yrityksen on pyynnöstä ilmoitettava tarkastajille, miten heidän pyyntönsä täytetään, esittämällä lokitiedostot tai antamalla tarkastajille tiedoksi ohjeet, joita on annettu tarkastajien pyyntöjen toteuttamisesta vastaaville yrityksen työntekijöille.
- (12) Tarkastajat voivat pitää tarkastettaviksi valitut tallennusvälineet hallinnassaan yrityksen tiloissa tehtävän tarkastuksen loppuun asti. Ne voidaan kuitenkin palauttaa jo aiemmin, esimerkiksi sen jälkeen, kun tutkittavana olevista tiedoista on otettu tutkintakelpoinen autenttinen kopio. Tämä tutkintakelpoinen autenttinen kopio kahdentaa kaikki alkuperäiselle tallennusvälineelle tallennetut tiedot (tai osan niistä). Autenttisen kaksoiskappaleen tutkiminen vastaa alkuperäisen tallennusvälineen tutkimista.
- (13) Heti kun yritys on saanut tiedoksi tarkastusta koskevan päätöksen, sen on toimittava erityisen huolellisesti ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet käytettävissään olevien todisteiden säilyttämiseksi. On yrityksen vastuulla informoida asiasta työntekijöitään ja edustajiaan. Liikeasiakirjojen poistaminen (tai muokkaaminen) joko tahallisesti tai tuottamuksellisesti voidaan katsoa komission tarkastuksen estämiseksi. Estämistapauksessa komissio voi määrätä yritykselle sakon, joka on enimmillään 1 prosentti sen edellisen tilikauden kokonaisliikevaihdosta.
- (14) Velvollisuus säilyttää todisteita kattaa pidemmän ajan kuin pelkän paikalla tehtävän tarkastuksen keston. ⁽²⁾
- (15) Tarkastuksen lopussa tarkastajat tyhjentävät täysin ⁽³⁾ kaikki komission forensiikkatyökalujen tallennusvälineet, joille yrityksen tietoja on tallennettu.

⁽²⁾ Ks. tässä suhteessa tuomio 9.4.2019 asiassa T-371/17, *Qualcomm ja Qualcomm Europe v. komissio*, EU:T:2019:232, 136 kohta, vahvistettu muutoksenhakuasiassa C-466/19 P, *Qualcomm ja Qualcomm Europe v. komissio*, EU:C:2021:76, 114 kohta.

⁽³⁾ Tällaiseen tyhjentämiseen viitataan tietoteknisillä termeillä 'sanitointi' tai 'syväpoisto' (*secure erasing*). Tällöin tarkoituksena on tyhjentää tallennusvälineestä kaikki tiedot siten, ettei niitä voi palauttaa millään tunnetulla menetelmällä.

Tarkastajat eivät tyhjennä yrityksen tarjoamia laitteita, vaan ne palautetaan yritykselle.

- (16) Jos tutkimuksen kannalta merkityksellisten asiakirjojen valinta ei ole vielä päättynyt yrityksen toimitiloissa tehtävän tarkastuksen suunniteltuna päättymisajankohtana, komissiolla voi olla perusteltuja syitä päättää, myös kyseisen yrityksen edun mukaisesti, jatkaa yritykseltä keräämiensä tietojen tutkintaa tiloissaan Brysselissä. Tällöin voidaan koota kopio vielä tutkimatta olevasta tietoaaineistosta ja liittää se jo tutkittuun tietoaaineistoon, jotta tutkintaa voidaan jatkaa myöhemmin. Kopio suojataan sinetöimällä ja se viedään komission tiloihin Brysseliin. Komissio pyytää yritystä olemaan läsnä, kun i) sinetöity kirjekuori avataan ja ii) tarkastusta jatketaan komission tiloissa. Jos tällaisesta jatketusta tarkastuksesta aiheutuu lisäkustannuksia tarkastuksen kohteena olevalle yritykselle puhtaasti tämän jatkamisen vuoksi, yritys voi vaatia näiden kustannusten korvaamista asianmukaisesti perustellulla pyynnöllä. Vaihtoehtoisesti komissio voi päättää palauttaa sinetöidyn kopion yritykselle avaamatta sitä. Komissio voi myös pyytää, että yritys säilyttää sinetöidyn kopion turvallisessa paikassa, jotta komissio voi jatkaa tutkimustaan yrityksen tiloissa myöhemmin ilmoitettavan tarkastuskäynnin aikana.
- (17) Yritykselle annetaan mahdollisuus tutustua tarkastajien alustavasti asiakirja-aineistoon lisättäviksi valitsemiin tietoaaineistoihin, jotta se voi päättää, haluaako se esittää vaateita, jotka liittyvät esimerkiksi asianajosalaisuuden mahdollisesti suojaamiin tietoihin tai henkilötietojen eri ryhmiin⁽⁴⁾. Yritys voi myös ilmoittaa tässä vaiheessa, että sen näkemyksen mukaan tietyt tarkastajien asiakirja-aineistoon lisättäviksi valitsemat tiedot eivät liity tarkastusta koskevan päätöksen asiasisältöön. Yritykselle toimitetaan tallennusväline (esimerkiksi USB-tikku), jolle on tallennettu tarkastajien paikan päällä tekemän tarkastuksen aikana (tai jatkettun tarkastuksen jälkeen) valitsema, komission asiakirja-aineistoon sisällytettävä lopullinen tietoaaineisto. Yritystä pyydetään allekirjoittamaan lopulliset listaukset, joissa on lueteltu valitut tiedot. Tarkastajat ottavat näistä tietoaaineistoista mukaansa kaksi yhtäpitävää kopiota, jotka on tallennettu salaussuojatuille tallennusvälineille.
- (18) Tarkastuksen aikana valitut todisteet voidaan kerätä yhtenä teknisenä kokonaisuutena (jos esimerkiksi valitaan vain yksi sähköpostiviestin liite, kerättävään aineistoon sisällytetään saatteena toiminut sähköpostiviesti ja kaikki tämän viestin liitteet). Kun todisteita otetaan lopullisesti osaksi tapauksen asiakirja-aineistoa, jokainen todiste voidaan jakaa osatekijöihinsä (esimerkiksi saatteena toimineeseen sähköpostiviestiin, liitteisiin ja/tai muihin upotettuihin tiedostoihin). Osatekijät voidaan tämän jälkeen luetteloida erikseen, ja niille kullekin voidaan siten antaa oma erillinen viitenumeronsa.

⁽⁴⁾ Ks. asetuksen (EU) 2018/1725 10 artiklan 1 kohta, jossa määritellään erityiset henkilötietoryhmät henkilötiedoiksi, joista ilmenee rotu tai etninen alkuperä, poliittisia mielipiteitä, uskonnollinen tai filosofinen vakaumus tai ammattiliiton jäsenyys, sekä geneettisiksi tiedoiksi, sellaisiksi biometrisiksi tiedoiksi, joita käsitellään henkilön yksiselitteistä tunnistamista varten, terveyttä koskeviksi tiedoiksi taikka luonnollisen henkilön seksuaalista käyttäytymistä ja suuntautumista koskeviksi tiedoiksi. Ks. myös asetuksen (EU) 2016/679 9 artiklan 1 kohta.

- (19) Jos yritys toimittaa tarkastajille heidän pyynnöstään materiaalia kopioiden tekemistä varten, komissio korvaa yrityksen pyynnöstä komissiolle tarkoitettujen kopioiden tuottamiseen käytetystä materiaalista aiheutuneet kustannukset.
- (20) Tarkastuksen aikana kopioituihin asiakirjoihin sovelletaan asetuksen (EY) N:o 1/2003 28 artiklan säännöksiä salassapitovelvollisuudesta. Jos kyseiset asiakirjat on tarpeen antaa muiden osapuolten saataville menettelyn myöhemmässä vaiheessa, esimerkiksi jotta voidaan antaa oikeus tutustua asiakirja-aineistoon, yritystä pyydetään ilmoittamaan, mitkä asiakirjoihin sisältyvät osuudet ovat liikesalaisuuksia tai muutoin luottamuksellisia tietoja, perustelevaan väitteensä ja toimittamaan versiot, joista on poistettu luottamukselliset kohdat.
- (21) Jos tarkastajat päättävät sinetöidä yrityksen tiloja, kirjanpitoa tai tallenteita, tästä tehdään pöytäkirjamerkintä. Yrityksen on varmistettava, että kiinnitetyt sinetit säilyvät koskemattomina, kunnes tarkastajat poistavat ne. Sinettien poistamisesta laaditaan erillinen pöytäkirja, johon dokumentoidaan sinettien senhetkinen kunto.
- (22) Komission kilpailuoikeudellisten tutkimusten aikana keräämiin henkilötietoihin sovelletaan asetusta (EU) 2018/1725. Koska EU:n kilpailusäännöt koskevat vain yrityksiä, yksityishenkilöiden henkilötiedot eivät sinänsä ole komission kilpailuoikeudellisten tutkimusten ja tarkastusten kohteena. Yritysten yksittäisten henkilöstön jäsenten henkilötietoja (kuten nimiä, puhelinnumeroja, sähköpostiosoitteita) voi kuitenkin sisältyä liiketoimintaa koskeviin asiakirjoihin, jotka liittyvät komission tutkimuksiin. Henkilötietoja voidaan siksi kopioida tai kerätä tarkastuksen aikana, ja ne voivat tulla osaksi komission asiakirja-aineistoa.
- (23) Kaikkia henkilötietoja, jotka sisältyvät komission kilpailuoikeudellisten tutkimusten asiakirja-aineistoihin, voidaan käyttää ainoastaan siihen tarkoitukseen, jota varten ne on kerätty (eli SEUT-sopimuksen 101 ja/tai 102 artiklan noudattamisen valvontaan), ja niitä käsitellään asetuksen (EU) 2018/1725 mukaisesti. Asiasta on tarkempaa tietoa kilpailun pääosaston tietosuojaselosteessa ⁽⁵⁾.
- (24) Jos tarkastajien saataville asetettuihin tietoaineistoihin sisältyy erityisiä henkilötietoryhmiä ⁽⁶⁾, yrityksen olisi varoitettava tarkastajia tällaisten arkaluonteisten henkilötietojen olemassaolosta ja yksilöitävä nimenomaisesti kyseiset tiedostot tai tiedot. Tarkastajat pyrkivät tarkastelemaan tällaisia tietoja erillisellä menettelyllä ottaen huomioon niiden arkaluonteisuuden.

⁽⁵⁾ Ks. https://competition-policy.ec.europa.eu/system/files/2021-05/privacy_statement_antitrust_en.pdf

⁽⁶⁾ Ks. alaviite 4.